

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه شمال
دانشکده فنی و مهندسی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
رشته عمران - سازه

عنوان پایان نامه:

بررسی رفتار لرزه ای ساختمان های فلزی نامتقارن در
ارتفاع با روش آنالیز استاتیکی فزاینده غیرخطی مودی

استاد راهنما:

دکتر محمود یحیایی

نگارش:

لیلا لطفی جندقی

زمستان ۸۸

حمد وستایش ایزد منان را که توفیق تدوین و گردآوری این
مجموعه را به من اعطا فرمودند و با سپاس فراوان از زحمات
استاد گرامی آقای دکتر یحیایی که پیشنهادات و تذکرات ایشان
موجب تکمیل این پایان نامه گردید.

چکیده

در حال حاضر منطقی ترین و کاربردی ترین روش ارزیابی سازه ها ، روش های استاتیکی غیرخطی می باشد. یکی از فرضیات اولیه در این روش ها تعیین پاسخ سازه چند درجه آزادی تحت حرکت لرزه ای زمین از پاسخ یک سیستم یک درجه آزادی می باشد. با توجه به تفاوت تغییر مکان حداکثر در این سیستم ها، توزیع نیروها و تغییر شکل ها در این دو سیستم متفاوت خواهد بود که یکی از علت های این تفاوت، اثر مودهای بالاتر می باشد. در روش های رایج آنالیز بار جانبی افزایش یافته، توزیع نیرو و تغییر مکان هدف بر این فرض استوار است که پاسخ سازه توسط مود ارتعاشی اصلی سازه کنترل می شود. ما در سازه هایی که تحت تأثیر مودهای ارتعاشی به غیر از مود اصلی ارتعاشی خود قرار دارند، همانند سازه های بلند و یا ساختمان های با طبقه ضعیف، و یا ساختمان های نامتقارن در پلان که در آنها پیش از اتفاق می افتد و یا ساختمان های نامنظم در ارتفاع نمی توان به صحت روش های آنالیز بار جانبی افزایش یافته که در آنها آنالیز با فرض کنترل سازه توسط مود اصلی ارتعاشی صورت می گیرد اطمینان کرد. بنابراین مطالعات اخیر در این زمینه، برگسترش روش بار جانبی افزایش یافته به سازه هایی که در آنها اثر مودهای بالاتر مهم می باشد متمرکز شده است. به این منظور روش جدید آنالیز بار جانبی افزایش یافته چند مودی ارائه (MPA) شده است که در آن اثر مشارکت تمام مودهای ارتعاشی، که در نیازهای لرزه ای سازه مهم می باشند، در پاسخ سازه در نظر گرفته می شود. اما به علت وجود پدیده ای که در آن در طی آنالیز بار جانبی افزایش یافته مود سوم، پس از تسلیم سازه، بام در خلاف جهت اعمال بار جانبی تغییر مکان می دهد، کاربرد روش (MPA) در برآورد نیازهای لرزه ای با مانع روبرو خواهد بود. بنابراین روش اصلاح شده ای بر روش (MPA) در دستور العمل FEMA440 توصیه شده است که در آن پاسخ سازه در مودهای بالاتر با این فرض محاسبه می شود، که سیستم الاستیک خطی باقی می ماند. در این پایان نامه با انتخاب چند قاب فولادی مهاربندی با طبقات مختلف که دارای نامنظمی جرم در ارتفاع می باشند کارایی روش های پیشنهادی مزبور در منظور کردن اثر مودهای بالاتر و ارزیابی رفتار این قاب ها، مورد بررسی قرار گرفته و نتایج حاصل، با نتایج تحلیل تاریخیچه زمانی غیر خطی مقایسه شده و نتیجه گیری های لازم به عمل آمده است.

کلمات کلیدی: تحلیل بار جانبی افزایش یافته ، اثر مودهای بالاتر ، قاب های نامنظم جرمی در ارتفاع، تحلیل تاریخیچه زمانی غیر خطی

« فهرست مطالب »

فصل اول : مقدمه.....	۱
مقدمه.....	۲
۱-۱- ساختار پایان نامه.....	۵
۲-۱- روش های معمول طراحی سازه ونقاط ضعف آنها.....	۶
۳-۱- طراحی بر اساس عملکرد.....	۹
۱-۳-۱- سطوح عملکرد	۱۱
۱-۱-۳-۱- سطوح عملکرد سازه ای	۱۱
۲-۱-۳-۱- سطوح عملکرد غیر سازه ای	۱۳
۴-۱- آنالیز استاتیکی غیرخطی	۱۴
۵-۱- ارزیابی روش های آنالیز استاتیکی غیرخطی	۱۹
۱-۵-۱- ارزیابی واصلاح روش ضریب جابجایی	۲۰
۱-۱-۵-۱- ضریب C_1	۲۰
۲-۱-۵-۱- ضریب C_2	۲۵
۳-۱-۵-۱- ضریب C_3	۲۸
۶-۱- آنالیز تاریخچه زمانی غیر خطی	۳۱

فصل دوم : معایب روش آنالیز استاتیکی غیر خطی و اثر مودهای بالاتر.....	۳۶
مقدمه	۳۷
۱-۲- معایب روش آنالیز استاتیکی غیر خطی	۳۸
۲-۲- اثر مودهای بالاتر	۴۳
۳-۲- نتیجه گیری	۵۹
فصل سوم : روش آنالیز بار جانبی افزایشده چند مودی و جزئیات مدل سازی	۶۰
مقدمه	۶۱
۱-۳- روش آنالیز Pushover چند مودی	۶۲
۲-۳- روش آنالیز Pushover چند مودی اصلاح شده	۶۸
۱-۲-۳- آنالیز طیف پاسخ مودال	۶۹
۳-۳- مدل سازی و محاسبات	۷۰
۱-۳-۳- معرفی مدل ها	۷۰
۲-۳-۳- خصوصیات دینامیکی مدل ها	۷۲
۴-۳- جزئیات مدل سازی	۸۳
۱-۴-۳- مدل سازی المان های قاب مهاربندی	۸۳
۱-۱-۴-۳- مدل سازی تیر های الاستیک	۸۳
۲-۱-۴-۳- مدل سازی ستون ها در قاب ساده	۸۴

۸۵	..... مدل سازی مهاربند ها ۳-۱-۴-۳
۸۷	..... شتابنگاشت های مورد استفاده در آنالیز NLTH ۵-۳
۹۴	..... فصل چهارم : نتایج آنالیزها
۹۵	..... مقدمه
۹۵	..... ۱-۴- آنالیز بار جانبی چند مودی
۹۵	..... ۱-۱-۴- الگوی بار جانبی
۱۰۰	..... ۲-۱-۴- منحنی ظرفیت سازه ها
۱۰۶	..... ۳-۱-۴- نمایش دو خطی معادل
۱۰۸	..... ۴-۱-۴- محاسبه تغییر مکان هدف
۱۱۴	..... ۲-۴- ارزیابی پارامتر های کلی
۱۱۴	..... ۱-۲-۴- تغییر مکان
۱۲۴	..... ۲-۲-۴- نسبت گریز بین طبقه ای
۱۳۲	..... ۳-۲-۴- برش طبقات
۱۴۳	..... فصل پنجم : نتیجه گیری
۱۴۴	..... ۱-۵- جمع بندی نتایج
۱۴۷	..... ۲-۵- پیشنهادات برای ادامه کار

۱۴۹..... فهرست مراجع

۱۵۲..... پیوست الف

« فهرست جداول »

جدول ۱-۱- ضرایب موجود در دستورالعمل FEMA356 و ضرایب اصلاح شده آن در FEMA440	۳۰
جدول ۱-۳- تیر ورق های ساخته شده از ورق های استاندارد	۷۱
جدول ۲-۳- مشخصات قاب های 11R2 , 11IR2B , 11IR2M	۷۵
جدول ۳-۳- مشخصات قاب های 11IR2T	۷۵
جدول ۴-۳- مشخصات قاب های 11R3 , 11IR3B , 11IR3M	۷۶
جدول ۵-۳- مشخصات قاب های 11IR3T	۷۶
جدول ۶-۳- مشخصات قاب های 13R2 , 13IR2B , 13IR2M	۷۷
جدول ۷-۳- مشخصات قاب 13IR2T	۷۷
جدول ۸-۳- مشخصات قاب های 13R , 13IR3B , 13IR3M	۷۸
جدول ۹-۳- مشخصات قاب 13IR3T	۷۸
جدول ۱۰-۳- خصوصیات دینامیکی مدل 11R3	۷۹
جدول ۱۱-۳- خصوصیات دینامیکی مدل 11IR3B	۷۹
جدول ۱۲-۳- خصوصیات دینامیکی مدل 11IR3M	۷۹
جدول ۱۳-۳- خصوصیات دینامیکی مدل 11IR3T	۷۹
جدول ۱۴-۳- خصوصیات دینامیکی مدل 13R2	۸۰
جدول ۱۵-۳- خصوصیات دینامیکی مدل 13IR2B	۸۰

جدول ۳-۱۶- خصوصیات دینامیکی مدل 13IR2M	۸۰
جدول ۳-۱۷- خصوصیات دینامیکی مدل 13IR2T	۸۰
جدول ۳-۱۸- لیست شتابنگاشت های مورد استفاده در روش NLTH	۹۰
جدول ۴-۱- مقادیر تغییر مکان هدف در قاب های ۵ طبقه با ضریب جرمی ۳	۱۰۹
جدول ۴-۲- مقادیر تغییر مکان هدف در قاب های ۷ طبقه با ضریب جرمی ۲	۱۱۰
جدول ۴-۳- مقادیر تغییر مکان هدف در قاب های ۹ طبقه با ضریب جرمی ۳	۱۱۱
جدول ۴-۴- مقادیر تغییر مکان هدف در قاب های ۱۱ طبقه با ضریب جرمی ۳	۱۱۲
جدول ۴-۵- مقادیر تغییر مکان هدف در قاب های ۱۳ طبقه با ضریب جرمی ۲	۱۱۳
جدول الف-۱- مشخصات قاب های 5IR2M ، 5IR2B , 5R2	۱۵۳
جدول الف-۲- مشخصات قاب های 5IR2T	۱۵۴
جدول الف-۳- مشخصات قاب های 5IR3M ، 5IR3B , 5R3	۱۵۴
جدول الف-۴- مشخصات قاب های 5IR3T	۱۵۴
جدول الف-۵- مشخصات قاب های 7R2 , 7IR2B , 7IR2M	۱۵۵
جدول الف-۶- مشخصات قاب های 7IR2T	۱۵۵
جدول الف-۷- مشخصات قاب های 7R3 , 7IR3B , 7IR3M	۱۵۶
جدول الف-۸- مشخصات قاب های 7IR3T	۱۵۶
جدول الف-۹- مشخصات قاب های 9R2 , 9IR2B , 9IR2M	۱۵۷
جدول الف-۱۰- مشخصات قاب 9IR2T	۱۵۷
جدول الف-۱۱- مشخصات قاب های 9R 3, 9IR3B , 9IR3M	۱۵۸

جدول الف-١٢- مشخصات قاب 9IR3T ١٥٨

«فهرست اشکال»

- شکل ۱-۱- منحنی های نیرو درمقابل تغییر شکل برای مولفه های پاسخ ۸
- شکل ۱-۲- عملکرد و نیاز تغییرشکل سازه ای برای سازه شکل پذیر ۱۲
- شکل ۱-۳- عملکرد و نیاز تغییرشکل سازه ای برای سازه غیر شکل پذیر ۱۳
- شکل ۱-۴- منحنی مقاومت جانبی سازه درترازهای مختلف تغییر شکل ۱۵
- شکل ۱-۵- گامهای روش آنالیز استاتیکی غیر خطی ۱۶
- شکل ۱-۶- مقایسه ضریب C_1 در دستورالعمل FEMA 356 با وبدون محدودیت اعمال شده ۲۱
- شکل ۱-۷- مقایسه ضریب C_1 برای مدل الاستو پلاستیک تحت رکورد زلزله در سایت C ۲۳
- شکل ۱-۸- انواع کاهش مقاومت ۲۶
- شکل ۱-۹- پارامترهای لازم برای تعیین محدودیت روی مقاومت ۲۹
- شکل ۲-۱- مفصل های پلاستیک ایجاد شده در ساختمان تحت الگوی بار مختلف (a) الگوی بار FEMA 356 و مود اول (b) الگوی بار مود دوم (c) الگوی بار مود سوم ۴۸
- شکل ۲-۲- منحنی Pushover مودهای اول تا سوم قاب خمشی فولادی سه طبقه ۵۲
- شکل ۱-۳- مدل های ۵, ۷, ۹, ۱۱ و ۱۳ طبقه منظم و نامنظم ۷۴
- شکل ۲-۳- نمایش اشکال مودی قاب های ۱۱ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۸۱
- شکل ۳-۳- نمایش اشکال مودی قاب های ۱۳ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۸۲
- شکل ۳-۴- نمودار بار - جابجایی برای مهاربندها بر اساس FEMA 356 ..... ۸۶
- شکل ۳-۵- طیف پاسخ طراحی آیین نامه ۲۸۰۰ ..... ۸۷
- شکل ۳-۶- طیف پاسخ طراحی برای خاک نوع II مورد استفاده در پایان نامه ۸۸

- شکل ۳-۷- نمایش طیف های پاسخ ۱۰ شتابنگاشت انتخابی و طیف میانگین آنها ۹۲
- شکل ۳-۸- نمایش میانگین طیف های پاسخ شتاب ۱۰ شتابنگاشت انتخابی و طیف پاسخی نهایی و طیف طرح ۹۳
- شکل ۴-۱- توزیع بار جانبی در آنالیز Pushover مود اول و دوم و سوم قاب 9R3 ..... ۹۶
- شکل ۴-۲- توزیع بار جانبی در آنالیز Pushover مود اول و دوم و سوم قاب 9IR3B ۹۷
- شکل ۴-۳- توزیع بار جانبی در آنالیز Pushover مود اول و دوم و سوم قاب 9IR3M ۹۸
- شکل ۴-۴- توزیع بار جانبی در آنالیز Pushover مود اول و دوم و سوم قاب 9IR3T ۹۹
- شکل ۴-۵- منحنی ظرفیت قاب 11R3 در مودهای اول تا سوم ۱۰۲
- شکل ۴-۶- منحنی ظرفیت قاب 11IR3B در مودهای اول تا سوم ۱۰۲
- شکل ۴-۷- منحنی ظرفیت قاب 11IR3M در مودهای اول تا سوم ۱۰۳
- شکل ۴-۸- منحنی ظرفیت قاب 11IR3T در مودهای اول تا سوم ۱۰۳
- شکل ۴-۹- منحنی ظرفیت قاب 13R2 در مودهای اول تا سوم ۱۰۴
- شکل ۴-۱۰- منحنی ظرفیت قاب 13IR2B در مودهای اول تا سوم ۱۰۴
- شکل ۴-۱۱- منحنی ظرفیت قاب 13IR2M در مودهای اول تا سوم ۱۰۵
- شکل ۴-۱۲- منحنی ظرفیت قاب 13IR2T در مودهای اول تا سوم ۱۰۵
- شکل ۴-۱۳- نمایش دو خطی منحنی ظرفیت قاب 11R3B در مود اول ۱۰۶
- شکل ۴-۱۴- نمایش دو خطی منحنی ظرفیت قاب 11R3B در مود دوم ۱۰۷
- شکل ۴-۱۵- نمایش دو خطی منحنی ظرفیت قاب 11R3B در مود سوم ۱۰۷
- شکل ۴-۱۶- تغییر مکان حداکثر قاب های ۵ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۱۶

- شکل ۴-۱۷- تغییر مکان حداکثر قاب های ۵ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۱۷
- شکل ۴-۱۸- تغییر مکان حداکثر قاب های ۹ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۱۸
- شکل ۴-۱۹- تغییر مکان حداکثر قاب های ۹ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۱۹
- شکل ۴-۲۰- تغییر مکان حداکثر قاب های ۱۳ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۲۰
- شکل ۴-۲۱- تغییر مکان حداکثر قاب های ۱۳ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۲۱
- شکل ۴-۲۲- مقایسه تغییر مکان حداکثر قاب های ۵ طبقه با ضریب جرمی ۲ بر اساس ضوابط
FEMA 356 و FEMA440 ..... ۱۲۲
- شکل ۴-۲۳- مقایسه تغییر مکان حداکثر قاب های ۵ طبقه با ضریب جرمی ۳ بر اساس ضوابط
FEMA 356 و FEMA440 ..... ۱۲۳
- شکل ۴-۲۴- گریز درون طبقه ای حداکثر قاب های ۵ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۲۶
- شکل ۴-۲۵- گریز درون طبقه ای حداکثر قاب های ۵ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۲۷
- شکل ۴-۲۶- گریز درون طبقه ای حداکثر قاب های ۹ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۲۸
- شکل ۴-۲۷- گریز درون طبقه ای حداکثر قاب های ۹ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۲۹
- شکل ۴-۲۸- گریز درون طبقه ای حداکثر قاب های ۱۳ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۳۰
- شکل ۴-۲۹- گریز درون طبقه ای حداکثر قاب های ۱۳ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۳۱
- شکل ۴-۳۰- برش حداکثر طبقات قاب ۵ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۳۴
- شکل ۴-۳۱- برش حداکثر طبقات قاب ۵ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۳۵
- شکل ۴-۳۲- برش حداکثر طبقات قاب ۹ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۳۶
- شکل ۴-۳۳- برش حداکثر طبقات قاب ۹ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۳۷

- شکل ۴-۳۴- برش حداکثر طبقات قاب ۱۳ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۳۸
- شکل ۴-۳۵- برش حداکثر طبقات قاب ۱۳ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۳۹
- شکل ۴-۳۶- نمودار برش طبقات برای قاب های ۵ طبقه با ضریب جرم ۲ و ۳ با دو روش NLTH و
MMPA ۱۴۰
- شکل ۴-۳۷- نمودار برش طبقات برای قاب های ۹ طبقه با ضریب جرم ۲ و ۳ با دو روش NLTH و
MMPA ۱۴۱
- شکل ۴-۳۸- نمودار برش طبقات برای قاب های ۱۳ طبقه با ضریب جرم ۲ و ۳ با دو روش NLTH
و MMPA ۱۴۲
- شکل الف-۱- منحنی ظرفیت قاب 7R2 در موده های اول تا سوم ۱۵۹
- شکل الف-۲- منحنی ظرفیت قاب 7IR2B در موده های اول تا سوم ۱۵۹
- شکل الف-۳- منحنی ظرفیت قاب 7IR2M در موده های اول تا سوم ۱۶۰
- شکل الف-۴- منحنی ظرفیت قاب 7IR2T در موده های اول تا سوم ۱۶۰
- شکل الف-۵- منحنی ظرفیت قاب 9R3 در موده های اول تا سوم ۱۶۱
- شکل الف-۶- منحنی ظرفیت قاب 9R3B در موده های اول تا سوم ۱۶۱
- شکل الف-۷- منحنی ظرفیت قاب 9R3M در موده های اول تا سوم ۱۶۲
- شکل الف-۸- منحنی ظرفیت قاب 9R3T در موده های اول تا سوم ۱۶۲
- شکل الف-۹- تغییر مکان حداکثر قاب های ۷ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۶۳
- شکل الف-۱۰- تغییر مکان حداکثر قاب های ۷ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۶۴
- شکل الف-۱۱- تغییر مکان حداکثر قاب های ۱۱ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۶۵

- شکل الف-۱۲- تغییر مکان حداکثر قاب های ۱۱ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۶۶
- شکل الف -۱۳- گریز درون طبقه ای حداکثر قاب های ۷ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۶۷
- شکل الف -۱۴- گریز درون طبقه ای حداکثر قاب های ۷ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۶۸
- شکل الف -۱۵- گریز درون طبقه ای حداکثر قاب های ۱۱ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۶۹
- شکل الف -۱۶- گریز درون طبقه ای حداکثر قاب های ۱۱ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۷۰
- شکل الف-۱۷- برش حداکثر طبقات قاب ۷ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۷۱
- شکل الف-۱۸- برش حداکثر طبقات قاب ۷ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۷۲
- شکل الف-۱۹- برش حداکثر طبقات قاب ۱۱ طبقه با ضریب جرمی ۲ ..... ۱۷۳
- شکل الف-۲۰- برش حداکثر طبقات قاب ۱۱ طبقه با ضریب جرمی ۳ ..... ۱۷۴

فصل اول

مقدمه

مقدمه

پاسخ سازه را در هنگام وقوع زلزله به دلیل پیچیدگی پارامترهای حرکت زمین و خواص سازه، نمی‌توان به دقت پیش‌بینی کرد. در سالهای اخیر تلاش‌های زیادی به منظور ارزیابی رفتار سازه‌های موجود، در برابر نیروهای ناشی از زلزله انجام شده است. روشی که در اکثر آیین‌نامه‌های ساختمانی موجود مورد استفاده قرار گرفته، بر پایه معیار مقاومت و رفتار الاستیک خطی سازه‌ها می‌باشد. در حالی که مطالعات صورت گرفته در سال‌های اخیر نشان می‌دهند به منظور پیش‌بینی پاسخ لرزه‌ای واقعی ساختمان در مقابل تحریک‌های لرزه‌ای، باید خصوصیات غیرالاستیک رفتار سازه‌ای در نظر گرفته شود. بنابر مطالعات اخیر، در سازه‌هایی که تحت اثر زمین‌لرزه قرار دارند، تغییر مکان‌ها نسبت به نیروها توصیف بهتری از پاسخ سازه ارائه می‌دهند و با محدود کردن تغییر مکان‌ها به جای نیروها، میزان خرابی، که مستقیماً به تغییر مکان‌ها مربوط می‌شود، به طور مؤثرتری کنترل می‌شود. در حال حاضر منطقی‌ترین روش ارزیابی و تقویت سازه‌های موجود و طراحی سازه‌های جدید روشهای آنالیز لرزه‌ای غیرالاستیک می‌باشند [۱]. اهمیت این روش‌ها با توسعه مهندسی بر پایه عملکرد (PBE)، به عنوان روشی برای طراحی و ارزیابی لرزه‌ای، افزایش یافته است. هدف از کاربرد این روشها، پیش‌بینی رفتار سازه در زلزله‌های آینده می‌باشد.

تفاوت روشهای مختلف آنالیز غیرالاستیک در فرضیات بکار رفته در مدل‌سازی سیستم سازه‌ای و نحوه بیان خصوصیات زمین لرزه می‌باشد. انتخاب هر یک از روشهای آنالیز غیرالاستیک، به هدف آنالیز، هدف عملکردی موردنظر، سطح عدم قطعیت قابل قبول، در دسترس بودن منابع و اطمینان از داده‌های موجود بستگی دارد [۲].

به طور کلی، دو روش آنالیز لرزه‌ای غیرالاستیک برای تخمین پاسخ لرزه‌ای و ارزیابی عملکرد لرزه‌ای سازه وجود دارد. یکی از آنها روش آنالیز تاریخچه زمانی غیرخطی سازه تحت رکوردهای زلزله ویژه ساختمانی می‌باشد. هرچند این روش دقیق‌ترین و صحیح‌ترین روش آنالیز لرزه‌ای سازه می‌باشد، اما به علت لزوم در نظر گرفتن تعداد زیادی آنالیز تاریخچه زمانی غیرخطی با رکوردهای سازگار با طیف، به دلیل پراکندگی نتایج بدست آمده از هر رکورد زلزله و از آنجا که انجام چنین محاسباتی، نسبت به پارامترهای حرکت زمین و مدل غیرخطی سازه بسیار حساس می‌باشد، این روش پیچیده، غیراقتصادی و زمان‌بر خواهد شد. در حال حاضر انجام این گونه آنالیزها فقط برای انجام کارهای تحقیقاتی و یا طراحی سازه‌های خاص مناسب می‌باشد.

روش دیگری که برای تخمین پاسخ لرزه‌ای سازه وجود دارد و در حال حاضر منطقی‌ترین روش برای آنالیز و ارزیابی عملکرد سازه در کاربرد های عملی است، روش های آنالیز استاتیکی غیرخطی (Pushover) می‌باشند. این روش آنالیز، روش ساده شده‌ای برای تخمین پاسخ غیرخطی سازه در ترازهای مختلف تغییر مکان جانبی، از پاسخ الاستیک اولیه تا مکانیزم گسیختگی و شروع خرابی می‌باشد [۳]. در این روش ها، ارزیابی پاسخ حداکثر مورد انتظار در مدل چند درجه آزادی، به ارزیابی این پاسخ در یک سیستم یک درجه آزادی معادل تبدیل می‌شود. متداول ترین روش های استاتیکی غیرخطی، روش ضریب جابجایی^۱ و روش طیف ظرفیت^۲ می‌باشند که به ترتیب در FEMA356 [۴] و ATC-40 [۵] مورد استفاده قرار گرفته‌اند. در هر دو روش از خطی سازی معادل و ضرایب اصلاح تغییر مکان استفاده می‌شود. طبق تحقیقات به عمل آمده در آمریکا توسط

¹-Displacement Coefficient Method
²-Capacity Spectrum Method

کمیته^۱ ATC، نشان داده شده است که در عمل، دو روش طیف ظرفیت و ضریب جابجایی برای یک سازه واحد و برای یک زلزله واحد به دو تخمین کاملاً متفاوت از تغییر مکان حداکثر منجر می‌شوند. به این منظور راهکارهایی برای اصلاح هر دو روش در دستورالعمل FEMA440 پیشنهاد شده است که منجر به نزدیک شدن جواب‌های دو روش شده است.

در آنالیز Pushover، توزیع نیرو و تعیین تغییر مکان هدف بر این دو فرض استوار است که پاسخ سازه به وسیلهٔ مود اصلی ارتعاشی ساختمان کنترل می‌شود و دوم اینکه اشکال مودی پس از تسلیم سازه بدون تغییر باقی می‌ماند. اما در سازه‌هایی که تحت تأثیر مودهای ارتعاشی به غیر از مود اصلی ارتعاشی خود قرار دارند، همانند سازه‌های بلند و یا ساختمان‌ها با طبقه ضعیف، و یا ساختمان‌های نامتقارن در پلان که در آنها پیچش اتفاق می‌افتد و یا ساختمان‌های نامنظم در ارتفاع، نمی‌توان به صحت نتایج روش‌های رایج آنالیز بار جانبی افزاینده که در آنها آنالیز، با فرض کنترل سازه توسط مود اصلی ارتعاشی صورت می‌گیرد اطمینان کرد. هیچکدام از الگوهای بار منفرد^۲ اثر مودهای بالاتر را در پاسخ سازه در نظر نمی‌گیرند، بنابراین برای رفع این مشکل، استفاده از بردارهای بار چندگانه پیشنهاد شده است.

بنابراین مطالعات اخیر در این زمینه، بر گسترش روش بار جانبی افزاینده به سازه‌هایی که در آنها اثر مودهای بالاتر مهم است، متمرکز شده است. به این منظور روش جدید آنالیز بار جانبی افزاینده چند مودی (MPA) ارائه شده است که در آن اثر مشارکت تمام مودهای ارتعاشی، که در نیازهای لرزه‌ای سازه مهم می‌باشند، در پاسخ سازه در نظر گرفته می‌شود.

¹-Applied Technology Council

²-Single Load Vector